

Sygn. akt II CSK 58/14

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lipca 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa T. K.
przeciwko K. Spółce
Akcyjnej w K.
o wykup i zapłatę
i z powództwa wzajemnego K.
Spółki Akcyjnej w K.
przeciwko T. K.
o ograniczenie prawa własności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 24 lipca 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki - pozwanej wzajemnej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 11 lipca 2013 r., sygn. akt I ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 lipca 2013 r. Sąd Apelacyjny w (...) na skutek apelacji powódki (pozwanej wzajemnej) T. K. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 30 października 2012 r. w sprawie przeciwko K. SA w K. o wykup i zapłatę oddalił apelację i orzekł o kosztach postępowania. Sąd pierwszej instancji uwzględnił roszczenie o wykup przez pozwanego nieruchomości powódki o pow. 8,5508 ha ustalając jej cenę na 557 701 zł, ustalona cena nie obejmuje wartości kopalin (złoża węgla brunatnego) znajdującego się pod powierzchnią nieruchomości, gdyż Sąd uznał, że stanowią one własność Skarbu Państwa. Ponadto na rzecz powódki zasądzone zostało odszkodowanie za utratę korzyści z działek zajętych przez pozwanego w latach 2002 – 2011 w wysokości 5 986 zł, określonej przy założeniu, że powódka wykorzystywałaby nieruchomość w dotychczasowy sposób. Dalej idące roszczenia (powódka domagała się ustalenia ceny wykupu nieruchomości w wysokości 3 442 453,90 zł oraz zasądzenia wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z jej nieruchomości w kwocie 3 124 407,77 zł) zostały oddalone.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną złożyła powódka, wyrok ten zaskarżając w całości. W skardze opartej na obu podstawach z art. 398³ § 1 k.p.c. zarzuciła naruszenie art. 233 § 1 k.p.c., art. 328 § 2 k.p.c., art. 385 k.p.c., art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c., art. 143 k.c. w zw. z art. 4 pkt 17 u.g.n., art. 46 i 47 § 2 k.c., art. 7, 8 i 88 prawa górniczego i geologicznego, § 15, 46 i 47 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 września 2004 r. w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzenia operatu szacunkowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni oraz usunięcie z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona

w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie ujawniły się przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności przemawiające za przyjęciem skargi do rozpoznania.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca oparła na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego wymaga przedstawienia problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 października 2001 r., I PKN 129/01, OSNP 2003, nr 18, poz. 436). W postanowieniu z 23 marca 2012 r., II PK 284/11 (Lex nr 1214575), Sąd Najwyższy wyjaśnił, że zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego względnie uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne”.

Skarżący stwierdził we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, że „wniesiona skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne”. Przytoczone stwierdzenie jest wewnętrznie sprzeczne, gdyż nie można skutecznie twierdzić, że ta sama okoliczność wypełnia przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. Zagadnienie prawne polega, zdaniem powódki, na potrzebie „ustaleniu, czyją własnością są złoża kopalin (...) i czy stanowią one część składową nieruchomości, a jeśli tak, to czy ich wartość powinna

mieć wpływ przy ustalaniu wyliczenia należności”, co wymaga przeprowadzenia wykładni historycznej różnych aktów prawnych. W istocie skarżąca zagadnienie takie upatruje w potrzebie rozwiania wątpliwości formułowanych na tle art. 7 ust. 1 poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo geologiczne i górnicze (jedn. tekst: Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 ze zm.) co do zakresu prawa własności Skarbu Państwa do kopalin, w szczególności do złóż węgla brunatnego. Jednak nie jest to problem wymagający rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Kwestia własności kopalin – co przyznaje powódka – ma znaczenie jedynie przy określaniu ceny wykupu nieruchomości, cena ta zaś ustalana była już po wejściu w życie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. Nr 163, poz. 981 ze zm.), stanowczo przyjmującej w art. 10 ust. 1 i 5, że złoża węgla brunatnego stanowią własność górniczą, prawo do której przysługuje Skarbowi Państwa.

W dalszej części wniosku skarżąca uzasadnia oczywistą zasadność swojej skargi argumentując, że Sąd Apelacyjny nie rozważył wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów i wniosków. Nie precyzuje jednak, które zarzuty nie zostały omówione, zaś analiza uzasadnienia wyroku nie potwierdza zarzucanych uchybień. Ponadto, wskazując na przyczynę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. skarżąca powinna w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania zawrzeć wyodrębniony wywód prawny wskazujący w czym wyraża się „oczywistość” naruszenia prawa i dlaczego uzasadnia pogląd o wadliwości wyroku (postanowienie SN z dnia 5 września 2008 r., sygn. akt I CZ 64/08, niepubl.; postanowienie SN z dnia 9 czerwca 2008 r., sygn. akt II UK 37/08, niepubl.; postanowienie SN z dnia 19 grudnia 2001 r., sygn. akt IV CZ 200/01, niepubl.). Skarżąca tego wymagania nie spełniła.

W treści uzasadnienia znalazł się także argument o nieważności postępowania, której wystąpienie w postępowaniu apelacyjnym stanowiłoby przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c. Powódka uważa, że do nieważności jest skutkiem odstąpienia przez Sąd od prowadzenia wnioskowanych przez skarżącą dowodów. Wobec wąsko zakreślonych w art. 379 k.p.c. przyczyn nieważności, tego rodzaju uchybienie, nawet gdyby wystąpiło, nie może uzasadniać wystąpienia przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., ponieważ nie odpowiada żadnej

z ustawowych podstaw nieważności. W sprawie nie występują więc przesłanki uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazane przez powódkę, Sąd Najwyższy nie dopatrył się też żadnych innych przyczyn potwierdzających potrzebę merytorycznego rozpatrzenia tej skargi, co spowodowało odmowę jej przyjęcia do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.)

Odnosząc się do wniosku pozwanego (powoda wzajemnego) o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego należy zauważyć, że zgodnie z art. 398⁷ § 1 zd. pierwsze k.p.c. strona przeciwna może wnieść do sądu drugiej instancji odpowiedź na skargę kasacyjną w terminie dwutygodniowym od doręczenia jej skargi. Odpis skargi kasacyjnej został doręczony pełnomocnikowi pozwanej w dniu 16 grudnia 2013 r. (k. 1681), a pismo procesowe stanowiące odpowiedź pozwanego na skargę kasacyjną zostało nadane w dniu 31 grudnia 2013 r. (k. 1699), tym samym po upływie terminu do wniesienia odpowiedzi, co pozbawiało złożone pismo charakteru, jaki łączył z nim pozwany.